

DELAJSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 99

Sobota, 14. decembra 1935

Leto X

Javna dela in Slovenija

Kako se deli denar za javna dela

Nismo partikularisti. Vendar smatramo, da je le pravično, če se porablja sredstva v javne namene vsaj približno proporcionalno v interesu posameznih ozemelj v državi. Razumljivo je tudi, da se priskoči najprej in nekaj več tam, kjer je večja potreba. Vse to razumemo, ker je država gospodarska celota ter mora vpoštevati te momente.

Kako odgovarja temu načrtu gospodarstvo, nam pojasnjuje samo nekaj števil iz »Trgovskega lista«.

Iz raznih posojil in državnih kreditov je bilo ves čas dovoljenih 1938 milijonov kreditov za gradnjo železnice. Od tega zneska je bilo investiranih v dravski banovini 90 milijonov ali 4.64 odst. celotnega zneska.

Za ceste, mostove, poslopja in instalacije je izdala država 2386.4 milijone dinarjev, za druga dela pa 64.2 milijona dinarjev. V dravski banovini je bilo od tega zneska investiranih 69 milijonov dinarjev ali 2.4 odstotke.

Državnega sklada za javna dela se je zbralo 55 milijonov dinarjev in je od zneska dobila dravska banovina 2.7 milijonov Din ali 4.9 odst. Šele letos se je jelo s tem fondom nekoliko pravičnejše ravnati.

Od milijardnega posojila, ki je bilo povečano na 1157 milijonov Din, je bilo določenih 578 milijonov za ceste. Od tega zneska je bilo določenih za dravsko banovino 35 milijonov Din ali 6.05 odst.

Za gradbo novih železnic je bilo določenih 579 milijonov Din in se je porabilo v naši banovini 34 milijonov dinarjev ali 5.9 odst.

Iz sklada za javna dela 1157 milijonov dinarjev je porabila dravska banovina v celoti 69 milijonov Din ali 6 odst.

Pripomniti je še treba, da daje dravska banovina državi na leto 200 do 300 milijonov Din več, kakor prejme ter da se tudi denar steka v veliki množini v pošto hranilnico in hipotekarno banko. Temu je potem logična posledica, da pri nas primanjkuje obratnega kapitala in sploh socialno propadamo.

Dravska banovina je precej industrializirana banovina, sicer pa pasivna glede samoprehrane. Če vpoštevamo te razmere in intenzivnost našega gospodarstva, primerjajoč vse to s številom prebivalstva in še kje večjo potrebo, bi moral znašati naš delež na javnih delih najmanj 9 odstotkov. Pri tem pa še ne upoštevamo socialnega položaja našega delavstva.

Pred volitvami na Španskem

Vladi Chiapaprieta je korupcija izpodnesla tla pod nogami

Nedavno je trdilo klerikalno časopisje, da je bila Steinova korupcija prvi slučaj v Španiji. Zaradi Steinove korupcije je odstopil Lerroux, ki je dobil kot oseba zadoščanje. Sedanja vlada je pa zopet odstopila zaradi korupcijskih afer, ki jih ne more ugnati.

Predsednik Zamora je zaslišal politike in večina mu je svetovala, da naj se sestavi čista republikanska vlada, razpusti parlament ter razpiše nove volitve. Bivši predsednik je sestavo vlade odklonil.

Davčne olajšave za velekapital

Zadnjič smo poročali o ustanovitvi angleške družbe za pridobivanje aluminija. Ta družba, ki vloži samo 10 milijonov dinarjev kapitala, ki se naj vplača v treh letih, zgradi tovarno. Produkcija mora znašati na leto najmanj 1000 ton blaga različnih vrst.

Ta družba bo 15 let davka prosta: plačevala bo samo nekaj državnega in avtonomnega davka za porabo, v prvih šestih letih tudi ne bo plačevala družabnega davka in ne avtonomnih doklad, pozneje le majhen del.

V državi je več takih tujih velepodjetij, ki uživajo velike ugodnosti. Tako Trepča Mines v Južni Srbiji, ki ima tudi sedež v Londonu.

Ta družba pridobiva svinčene, srebrne, cinkove in žveplene zlitine na ozemlju 475 kvadratnih milj.

Glavnica znaša 1.125.000 funtov šterlingov ter je družba v petih letih napravila čistega dobička 914.000 funtov šterlingov (223 milijonov dinarjev, samo v minulem letu krize pa 39 milijonov dinarjev ter je izplačala 12 odstotkov dividende. Zaradi zvišanja cen njenih produktov na svetovnem trgu pa bo imela v bodočih letih še mnogo večji dobiček.

Tretja taka protežirana velekapitalistična družba je

posestnica rudnika za baker
v Boru.

Družba je izkazala za minule leto 60

milijonov dinarjev čistega dobička in izplača na vsako delnico 300 frankov dobička, torej trikrat toliko kakor znaša nominalna vrednost delnice.

Od čistega dobička 21.5 milijonov frankov je pa družba plačala 1933 le 808.543 frankov davka.

Dejstvo je, da je za tuji velekapital naša dežela zlata jama. Samo zajemajo, izvažajo zemeljske zaklade in kapitalije. Oproščen davka ima v deželi parasitsko življenje na našem državnem organizmu. Njih pohlepnost se ne ustavi niti pri človeku, zakaj garati morajo tem tujim izkoriščevalcem delavci za sramotno nizko mezd, da s tem povečavajo njih velikanski profit.

Spričo tega dejstva bi se pač morali vprašati, kakšen narodnogospodarski pomen ima še ta davkov prosti velekapital pri nas za deželo? Naj odgovore narodni gospodarji precizno na to vprašanje! Vsekakor bodo uvideli, da od vseh zemeljskih zakladov ostane nam le neznaten drobec. Dolžnost merodajnih krogov je, da se ta velekapitalistična kolonialna manira odpravi, preden nam slečejo še srajco. Razmišljati bi bilo, če ne bi mogla država s svojimi sredstvi pridobivati rudniško bogastvo in prometovati z njim sama, kar bi jako koristilo državnim blaginji in bi bilo obenem blagoslov za narodno gospodarstvo.

Manevri z Abesinijo

Na abesinskih bojiščih se vrše le manjši boji. Abesinci se najbrže še ne marajo odločilnih bitk, če ne bodo prisiljeni k njim, ker upajo, da vzdrže do deževne dobe v sedanjih pozicijah. Jako verjetno pa je, da Anglija in Francija izsilita mir s tem, ker ponujata Italiji vedno večje koncesije.

Angleški delavski list pravi o tej kupčiji, da pomeni ogromno nagrado napadalki. To nasprotuje načelom Društva narodov, ki je Italijo obsodilo. V istem duhu piše tudi angleško liberalno časopisje.

Mussolini se še vedno obotavlja, sprejeti ponudbo, pri čemer ga podpira domneva, da zapore za petrolej ne bo mogoče izvesti. Prav te dni nalagajo v Ameriki 300.000 sodov petroleja za Italijo; zapor se pa upirata tudi Sovjetska Rusija in Rumunija.

Te dni zboruje v Ženevi sankcijski odbor, ki se pa za nekaj dni odgodi, ker še ni dobil odgovora na predloge iz Rima.

Angleškim in francoskim koncesijam Italiji se čudijo celo v Ameriki. Zakaj, če bi Društvo narodov sprejelo te predloge, bi s tem podpiralo imperializem.

Abesinija angleških in francoskih predlogov ne sprejme, ker jih ne more sprejeti. Mir s tem ne bi bil dosežen, pač pa bi se vnela borba za življenje in smrt za neodvisnost.

Razvoj italijansko - abesinskega vprašanja je sumljiv. Vse kaže, da sta Anglija in Francija že leta 1906 dala koncesije v Abesiniji, ki ji jih sedaj nameravata dati. Odpornost pa je le diplomatskopoliitične naravi, ki naj svetu kaže »borbenost« velikih držav. Skoraj enak primer imamo v japonsko-kitajskem sporu. Italija pa, kljub temu, da je bila obsojena, kljub temu, da se vojuje, ni izstopila iz Društva narodov, niti ji ni nihče zagrozil, da se jo izključi. Vse to utegne zbujati sum, da se v celem sporu med Italijo in Abesinijo sicer vrši diplomatska borba, da pa je vprašanje že zdavnaj rešeno — interno.

Mezde še vedno padajo

Sedem milijonov izgube na povprečnem zaslužku v septembru.

V septembru mesecu 1935 je bilo v vsej državi zavarovanih pri vseh krajevnih organih osrednjega urada za zavarovanje delavcev, delavk in nameščencev 594.340 (moških 435.780 in ženskih 158.560), to je 7652 članov več kakor minulega meseca in 32.138 več kakor lanskega septembra.

V mesecu septembru 1935 je bilo zavarovanih z mezdo do 8.— Din na dan 78.133 zavarovancev, od 8.— do 24.— Din 280.440, od 24.— do 34.— Din 100.560, od 34.— do 48.— Din

66.212 in nad 48.— Din 68.989 članov.

Povprečna mezda v primeri z lanskim septembrom mesecem je znašala 21.77 Din, to je za 0.51 Din manj kakor lani septembra meseca.

Zavarovana mezda (zaslužek) je znašala v septembru 1935 323.51 milijonov dinarjev (zavarovanih je pa 32.138 članov več), dočim je znašala v istem mesecu 1934 313.14 milijonov dinarjev.

Iz notranje politike

Beograd, 11. 12. 1935.

Za reportažo o dogodkih v notranji politiki ni zadrege. Vedno se govore različni govori, vedno slede tem govorom komentarji, včasih razbere tudi nepoučeni kako zanimivost.

V Kruševcu je stalni domicil radikalnega prvaka Ace Stanojevića, ki je sedaj tudi glava JRZ. — Zato se že spodobi, da se tam sestavi krajevni obor JRZ. — In so tudi sklicali tak sestanek. — Čitali smo že večkrat, da obstoja med vsemi pogodbeniki, to je klerikalci, muslimani in radikali, ki vsi tvorijo edinstveno JRZ, popoln sporazum in popolno soglasje. Takega soglasja pa ni povsod med radikali, tudi v Kruševcu ne. — Eno krilo teh radikalov pa je nedvomno podprl tudi senator Milan Simonović iz kluba JNS. — Senator Simonović je na tem sestanku seveda govoril. — Pravi sicer, da še ni čas, da bi delo JRZ lahko nazval za delo JNS. Vsekakor ga je pa zelo potolažil govor notranjega ministra dr. Korošca, ki ga je govoril v Ljubljani. — Sicer pa so povzročile metode sedanje vlade v senatu negotovanje in so nastopila med senatom in vlado nasprotstva. Senatorji JNS očitajo vladi, da je dala pobude nekim elementom, da lahko razvijajo svoje nestruktivno politiko in da se tako približujejo federalizmu.

Senat pa je temu nasproten. Senatorji so sami čestitljivi ljudje in poznavajoč iz lastnega doživljanja zgodovino za mnogo let nazaj. Senator Simonović je na tem sestanku povedal, da se delo udružene izvenparlamentarne opozicije ne ujema niti s krfsko deklaracijo.

Ker je gospod Simonović senator in še član senatorskega kluba JNS povrh, je gotovo dobro informiran gospod. — Zato je najbrže res, da so se v zadnjem času vršile neke konference za stranko JNS in da so se na teh konferencah reševala mnoga načelna programatična vprašanja. — O teh načelnih programatičnih vprašanjih pa naj bi razpravljalo predsedstvo JNS, odbor kluba senatorjev JNS in neki narodni poslanci. — V vrhovih naj bi se torej najprej razčistila mnoga načelna programatična vprašanja.

Senator Simonović je svoje razlaganje tako-le nekako končal: Na sestanku med Uzunovićem, Kramerjem in Kosto Timotijevićem so sklenili, da se konference ne skličejo, ker situacija še ni taka, da bi lahko reševali načelna programatična vprašanja. Tudi sklep.

Število zaposlenih članov je naraslo 5.72%, znesek zaslužka (povprečne zavarovane mezde pa le 3.13%.

V toliko se je poslabšal socialni položaj zaposlenega delavstva in nameščenstva.

Ako vzamemo za podlago število zavarovancev iz lanskega leta in računamo mesec s 25 delovnimi dnevi, pridemo do zaključka, da je zavarovano delavstvo izgubilo v septembru nad 7 milijonov Din. 32.138 delavcev in nameščencev, kolikor jih je bilo letos v septembru več v primeri z istim mesecem lanskega leta, pa je prejel 17.4 milijona dinarjev mezde plače. To znači torej, da so zaposleni delavci plačali za namestitev novih moči nad 7 milijonov dinarjev.

Tako se kljub izboljšanju konjunktura veča beda.

Delavec! Delavka! Čestita družba

Deset let poteče 1. januarja, odkar »Delavska Politika« zvesto brani Tvoje interese!

Ob desetletnici se boš najlepše od-dolžil(a) svojemu listu s tem, da se naročiš na »Delavsko Politiko« in ji pridobiš vsaj enega novega naročnika.

Novi banski svet

Vsi prejšnji banski svetniki, razen enega izmenjani

Tudi v banskem svetu je notranji minister izvedel popolno izpremembo. V banskem svetu je ostal edini prejšnji banski svetnik dr. Ivan Sajovic v Kočevju.

Med novimi banskimi svetniki je tudi sedanjí ljubljanski župan dr. Vladimir Ravnihar. Med drugimi so v banskem svetu inž. Milan Šuklje, dr. Schaubach Franc, dr. Leskovar Josip itd. Imenovani so izključno člani Jugoslovanske radikalne zajednice, le o Rozmanu ne moremo trditi, ali je samo krščanski socialec, ali pa tudi član JRZ.

Kdaj pa bodo volitve v to samo-upravo, pa nič ne vemo.

Pšenica cvete v Nemčiji kapitalistom

Fašizem je hvaležen otrok svojih mecenov

(I. T. F.) Gospodarski minister tretjega cesarstva dr. Schacht je povedal (20. oktobra) po radiju:

»Nova Nemčija ne skrbi za velekapitaliste, marveč za narodno skupnost.«

Kakšna pa je ta narodna skupnost tretjega cesarstva? Naj povedo številke: trije koncerni nemške težke industrije zaključijo 30. junija svoje račune: Klockner, Hösch in Gute Hoffnungshütte. Pri Klocknerju so zvišali štirim članom predsedništva prejemke od 145.057 RM (1933-4) na 272.557 RM (1934-5), to je za 86%; pri Höschu so istotako štirim članom zvišali prejemke za 93% od 241.058 na 465.526 RM in pri Gute Hoffnungshütte petim članom celo po 130%, to je, od 516.489 na 1.188.868 RM! Družbe torej dobro skrbijo za »narodno skupnost generalnih direktorjev«. »Mezde« delavcev pa morajo na izrecen ukaz voditelja ostati neizpremenjene, kakor ugotavlja osrednje fašistično glasilo »Völkischer Beobachter« (št. 304 z dne 31. oktobra).

Nominalne mezde se znižujejo, čisti zaslužek kratijo s »prostovoljnimi prispevki in kupna sila zaslužka pada, ker naraščajo cene; toda to je le konsekvenco, treba je ohraniti v ljudstvu požrtvovalnost, kakor izjavlja fašistično glasilo. Naj žive kapitalisti in generalni direktorji, delavstvo pa žrtvuj! Tako mislijo nacisti.

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevalja Talpa 36

»Ni potrebno, Antonio. Kar pustite! Verjamem. To je resnica!«

19

Godba v parku je začela igrati. »Čast sicilskih kmetov.« Kaj me briga njihova čast! Zamisljal sem, da bi ne gledal v bleščeče električne svetilke.

Videl pa sem Gonzala, kako leži na tleh. Izsušen. Izbrisan iz seznama živčih in upajočih. Videl sem njegovo roko, ki je stiskala kepo sirovega, črno pobarvanega bombaža na prsa.

Bombaž.

Antonio se je zazrl vame, ne da bi jaz opazil.

»Zakaj se pa jočete, Gale?« je rekel.

»Molčite!« sem se jezno zadril. »Mislim, da vidite strahove. Le nikar si nič ne domišljajte.«

Molčal je.

»Ta prekleta pogrebna godba!« sem dejal jezno. »Naj bi rajši igrali 'Veselo vdovo' ali 'Praskaj opico po zadnjici'. Saj je vse tako veselo, vdove plešejo, in banan, yes, banan pa nimava. Pogrebna godba za crknjene in solzave operete za živeče. Pojdiva, Antonio. Ura bo deset. Kaj je že rekel pesjan? Bodite točni, je rekel. Za pezo in pet in dvajset.«

Že zadnjič smo na kratko omenili klevete, ki jih širijo meščanski listi in z njimi v zvezi nekateri pristaši in listi »enotne fronte« o s. Topaloviću, sklicujoč se na resolucijo nekega rudarskega kongresa, ki se je vršil dne 20. novembra v Paračinu v Srbiji.

Prireditelj kongresa je bila neka rudarska zveza, ki ji načeljuje g.

Bratković, idejno pa podpira tudi bivši minister Korać in prof. Nedeljko Divac.

Da bodo naši čitatelji podučeni, s kakšne vrste organizacijo imajo opravka in kdo so ti ljudje, ki si upajo klevetati s. Topalovića, priobčujemo faksimile zaupnega dopisa, ki po-ve več, kot pa najdaljši članek:

Beograd, 17. oktobra, 1931 god.

Beograd, 17. oktobra, 1931 god.

Београд, 17. окт. 1931

П о с л а н и к о.

Што се тиче г. Вратковића, он се је јавио овом Савезу, али официјелно није ништа утврђено. Он има позитиван програм, и зато су њему неки већи рудници до-волили да организује радништво, тако да буде организација рударских радника одвојена од осталих. Сваком предузећу пак је за сада остављено слободно, да ради по овом пи-тању према својим приликама и нахођењу.

САВЕЗ РУДАРСКИХ И ТОПЛИЧКИХ ПРЕДУЗЕЋА

Краљевина Југославија

Секретар,

Председник,

V prevodu slove dopis tako-le:

Beograd, dne 17. okt. 1931.

St. 480-31.

Zaupno

Kar se tiče g. Bratkovića, se je on javil podpisani zvezi, ali oficijelno ni bilo ničesar dogovorjeno. On ima pozitiven program in zato so njemu nekateri večji rudniki dovolili, da organizira delavstvo tako, da bo organizacija rudarskih delavcev oddvojena od ostalih. Vsakemu podjetju pa je na prosto dano, da obravnava to vprašanje, kakor smatra z ozirom na prilike za primerno.

Savez rudarskih in toplinskih preduzeća Kraljevine Jugoslavije.

Tajnik.

Predsednik.

Za dodatek še to-le: Za udeležbo na tem kongresu je nudila direkcija resavskih rudnikov vsakemu rudarju, ki bi hotel iti po Din 200. To so pazniki rudnika javno razglasili. V pozivni dvorani je bil nabit oglas, v

katerem se delavstvo javno poziva, da pristopi k Bratkovićevemu savezu. Ker delavci niso hoteli na kongres, so šli nadzorniki!

Za 42 mesecev je ta savez prejel (glasom od njega objavljene bilance) 198.937 Din (ako računamo Din 12 mesečnega prispevka šteje 400 članov). Za podpore članom pa je izdal 7.980 Din, ali Din 1596 letno.

Delavska javnost naj presodi, v čigavem interesu dela čestita družba, ki se je zbrala okoli te »rudarske organizacije« in sedaj v zboru ponavlja klevete prej omenjenega »kongresa« proti s. Topaloviću. Gg. okoli »Pravice«, mi smo si na jasnem! Pridevek delavski ali ljudski še ne pove ničesar, dejanja govore.

Mednarodna konferenca o načrtnem gospodarstvu

Mednarodni socialistični dom in odbor za švicarsko načrtno gospodarstvo sta sklenila, da se bo obdržala v Ženevi 17., 18. in 19. aprila 1936 Mednarodna konferenca o načrtnem gospodarstvu. Konferenci bo predsedoval s. Andrej Altramara, univerzitetni profesor, predsednik Mednarodnega socialističnega doma, in B. Oprecht, narodni poslanec in podpredsednik švicarskega odbora za načrtno gospodarstvo.

Dnevni red bo obsegal:

1. Nacionalizacijo kredita. (Referent A. Filip, prof. na lijonski univerzi);

2. industrijska in poljedelska produkcija v načrtnem gospodarstvu. (Ref. J. Nečas, minister socialne politike v ČSR);

3. demokracija in vloga delavskih organizacij v načrtnem gospodarstvu. (Ref. Maks Bise, nar. posl. in

dir. urada za socialne študije belgijske delavske stranke.)

Organizacije in posamezniki, ki žele prisostvovati konferenci, naj pišejo na naslov Robert Boissier, sekretar Mednarodnega socialističnega doma (Secrétaire du Foyer socialiste international) 89, rue de Lausanne.

Doma in po svetu

Preklic odredbe glede kočevskega premoga. Železniško ministrstvo je nedavno odredilo, da bo jemalo samo 200 ton kočevskega premoga na mesec. Sklep je bil preklican in bo Kočevje še dalje dobavljalo po 800 ton premoga na mesec.

Prirastek prebivalstva v naši državi znaša na leto okoli 200.000. Sredi prihodnjega leta bomo imeli 15 milijonov prebivalcev.

Umrli je Franc Grafenauer. Bivši državni poslanec na Koroškem je minuli teden umrl. Po razpadu Avstrije se je preselil v Jugoslavijo.

Bojkot olimpijade v Berlinu 1936. Zedinjene države ameriške bojkotirajo berlinsko olimpijado 1936. Tako je sklenila Athletic-Unija.

Londonska pomorska konferenca se je pričela v ponedeljek. Od konference v sedanjih napetih razmerah, ko vsaka država tekmuje z drugo v oboroževanju, ni pričakovati, da bi se zedinila na ključu o stanju oboroženja posameznih držav.

Angleški komunisti so prijavili vstop v delavsko stranko. Sprejeti bodo, čim dokažejo, da hočejo sodelovati pozitivno, ne pa rušiti. Tako je stališče angleške delavske stranke.

Zanimivost v italijansko-abetesinskega sporu so pogajanja za sporazum, Italija je kršila pravila Društva narodov. Abesinija je članica Društva narodov. Toda pri pogajanjih za sporazum nihče ne vprašuje Abesinije za nje mnenje. Če gre za sporazum med Italijo in Abesinijo, bi se morali ti dve državi pogajati in Anglija in Francija posredovati eventualno. Tukaj pa ni tako. Kakšna je potem suverenost te članice Društva narodov? — Skoraj smešno, če ne bi bilo krivično.

Pet italijanskih duhovnikov so v Abesiniji aretirali. Bili so civilno preoblečeni in so imeli pri sebi velike vsote denarja. Abesinci jih obdolžujejo špijonaže.

Zaharov dobavlja orožje tudi Abesiniji. Zaharov, Rikett in neguš so sklenili tozadevno pogodbo. Zaharov je znani liferant orožja in pedkupovalac časopisja, da pripravlja in huj-ska k vojni.

Nacionalisti v Egiptu so vprizorili v Kairu velike demonstracije proti angleški nadvladi. Bilo je nad sto oseb ranjenih.

Velika rudarska nesreča se je pripetila v rudniku Lothbridgu v državi Ottava v Severni Ameriki. Ubitih je pet rudarjev in troje težko ranjenih. 56 rudarjev je bilo dalj časa zasutih, pa se jih je končno posrečilo spraviti še žive na dan.

II. knjiga

1

Lastnik pekarnice La Aurora, senjor Doux, je bil po videzu tak, kakor bi imel večno malarijo. Bil je tudi vedno bolehen in je tekal naokoli kakor človek, ki je na smrt bolan. Toda jedel je za dvanaest živih. Vstajal je ob štirih zjutraj, popil liter mleka in pojedel šest jajc s praženo šunko. Potem je popil še čašico konjaka in je odšel nato na trg, kjer je nakupil vse, kar je za ta dan potreboval. Poleg pekarnice in slaščičarne je imel še dobro idočo kavarno z restavracijo, kjer si dobil poleg običajnih ledenih pijač, ledene smetane, sadnega sladoleda, ledenih sadežev, vina in piva tudi še zajtrk, kosilo in večerjo. Kavarna je bila v pritličju. Nad njo je bil v nadstropju hotel, ki ga pa senjor Doux ni sam vodil, nego ga je dal v najem. Z najemnikom pa je imel vsak dan prav osvežilno zabavo. Če si kdaj to zabavo poslušal, potem si razumel, zakaj se senjor Doux kar ni mogel ozdraviti, zakaj je bil tako beden in tako rumeno-zelenobel v obraz.

Prepirala sta se največkrat radi vode. V tropskih deželah ni voda samo najdragocenejša stvar, nego se radi nje ljudje tudi nenehoma bojujejo. Narava se bori za vodo na življenje in smrt; živali se radi vode medsebojno mesarijo ali pa se radi nje medsebojno tako trpe, da žejen jaguar ne napravi ob vodi malemu kozličku nič žalega,

nego počaka nani šele v spoštljivi razdalji od vode, ko se kozliček vrača domov.

Boj rastlin in dreves za vodo je često žalosten. Če pa se radi vode prepirajo ljudje, pa prekašajo v bojnih sredstvih vse ostale zemeljske stvari. Ljudje se bore najbolj neusmiljeno zoper živali, rastline in sosede.

Poslopje je bilo samo enonadstropno, spodaj je bila kavarna, zgoraj hotel. Kakor večina poslopij v latinski Ameriki je bila tudi ta hiša prav za prav blok hiš, ki je bil zgrajen krog dvorišča, na katerem so rasle tropske rastline; te rastline so preraščale celo gornje nadstropje. Vse pročelje je zavzemala kavarna; za desno stransko steno je bila restavracijska kuhinja, dalje stranišča, kopalnice in jedilne shrambe; na levi strani so bile pekarna in slaščičarna in spalnica za peke. Zada je imel lastnik stanovanjske prostore.

Prav tako se je tudi hotel razprostiral v četverokotu okrog dvorišča; vsa vrata in okna so gledala na dvorišče, le pročelna okna so gledala na cesto. Tam je bil balkon, ki je zavzemal vso dolžino hotelskega nadstropja.

Na strehi sta bila dva velika tanka za vodo. Eden je bil namenjen za pritličje, drugi za nadstropje. Vsak tank je imel svojo črpalko, ki je z motorjem črpala vodo v tank. Kadar je prišla suha letna doba, je bil pekarniški in kavarniški vodnjak prazen, dočim je imel hotelski vodnjak dovolj vode.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Danes Cankarjev prosvetni večer

ob 20. uri v Delavski zbornici v Ljubljani v okviru II. delavskega prosvetnega večera.

Delavski oder »Zarje« bo podal odlomke iz Cankarjevega »Kurenta« in »Bele krizanteme«, recitacijo Iv. Cankarjeve pesnitve »Sultanove sandale« in Tone Mačkovo »Ivanu Cankarju«.

Igrala bo godba »Zarja« in prvič bo nastopil mandolinski orkester »Zarje«. Pel bo moški in mešani zbor »Zarje« ter operna pevka Marta Oberwalderjeva. Nato sledi enodejanka »Na obroke« in alegorija. — Pridite!

Županove intervencije po Beogradu

Naš novi župan, dr. Ravnihar, ki vsak dan čaka, da ga odstavijo radikali, je dobil za doto nekaj mastnih spisov, težkih rib in — ko se je znašel v svojem delikatnem položaju, je tudi iznašel recept za reševanje takih zadev.

Ljubljanski občinski svet visi že dalj časa v zraku, med nehom in zemljo, ne rabi sedaj zemeljskih hangarjev, niti letalskih vzletišč ter zavetišč. Zato je naš novi župan storil dobro in prav, ko je v Beogradu pripovedoval, da je letališče za mestno blagajno premočna doza in lepo je, če so ga merodajniki gledali s simpatijami ter poslušali stoje njegove in njegovega občinskega sveta sugestije.

Pa to intervencijo bo še eden ali drugi za županom ponovil, vedno dobro z dokazi in argumenti podprl in pisanje s slabimi in neugodnimi občinskimi bilancami obložil.

Boli, še vse bolj težka pa je bila županova intervencija radi sanacije Mestne hranilnice. Sicer je treba zopet spraviti v glavi in jeziku neke pojme v red. — Ne smemo govoriti vedno v govorici kinematografske reklame. Če namreč gledaš v kinu dolgočasno zgodbo, si preč čital na letakih: neprekosljiva napetost, grandioznost domisla, scenerije itd. Danes pa moraš čitati: sanacija Mestne hranilnice, gre pa vse skupaj za nekaj milijonov posojila.

Torej: po nekinematografsko povedano, je interveniral naš novi župan tudi za posojilo pri hipotekarni banki.

Ker smo zvedeli o tej intervenciji šele post festum, zato tudi post festum sledeče:

Še o kopališču Ilirije. V našem listu od 27. 11. 1935 smo objavili članek o sklepu občinskega sveta ljubljanskega, da se podari Iliriji prostor, na katerem je postavljeno kopališče.

Na ta članek nam je poslal predsednik Ilirije, gospod dr. Stanko Lapajne, odgovor, ki je bil daljši, bolj pojasnilo. Gospoda predsednika prosimo, da se zadovolji, če iz pojasnila priobčimo radi pomanjkanja prostora njegovo konstatcijo, da ne bo niti dinar posojila, ki bi ga Ilirija dobila na to kopališče, uporabljen za smučarski dom v Planici. Ker ima dom lastno in trdno finančno podlago. — Dalje se zavaruje gospod predsednik pred tem, da bi kdo smatral, da je kopališče namenjeno le gotovim slojem in tudi cene niso pretirane in končno, — da

Maribor

Ustavitev dela pri tvrdki Zelenka & Comp.

Vodstvo tvrdke Zelenka & Comp. v Mariboru je dne 7. decembra t. l. odpovedalo službo celokupnemu delavstvu in sicer tako, da bo delo počivalo od 23. decembra 1935 do 2. januarja 1936.

Dne 2. januarja 1936 bodo zopet sprejeti vsi delavci, ki bodo zavzeli svoja dosedanja mesta in dobili isto plačo.

Delo je bilo treba ustaviti radi čiščenja

Župan znova apelira na uvidevnost bogatašev!

Mestno poglavarstvo objavlja: Beda med brezposelnimi in siromašnimi mestnimi prebivalci postaja vedno občutnejša. Posebno so prizadeti tisti izmed njih, ki bivajo z malimi otroki v zasilnih stanovanjih (v barakah in vagonih) v Dajnčevi ulici in v raznih kletnih stanovanjih po mestu, ter jim je treba v izdatni meri pomagati poleg prehrane in drugega, zlasti s kurivom. Naval brezposelnih in siromašnih, ki prosijo pomoči, je vsak dan večji. Vzpričo teh razmer se mora ugotoviti, da se meščani, ki so bili naprošeni, da po svojih močeh prispevajo za Pomožno akcijo, prepočasno oglašajo. Dosedanji prispevek znaša skupno Din 53.584.—, in sicer je darovalo 121 oseb v gotovini Din

38.968.— in 13 oseb v naturalijah v vrednosti Din 14.616.—. To je za Maribor, ki šteje 33.000 prebivalcev, vsekakor nezadostno. G. predsednik je razposlal vsem dosedanjim darovalcem Pomožne akcije, ki so prispevali večje zneske, posebne prošnje za prispevke. Od 420 se je, kakor zgoraj navedeno, odzvalo dosedaj 134 oseb. Res je, da so nekateri prispevali celo več kakor prejšnja leta, kar je hvale vredno in dokazuje njihovo uvidevnost, so pa tudi taki, ki so poslali manjše zneske, dasi je letos potreba velika večja. — Župan prosi in trka na uvidevnost. Kdo ve, ali bo ta njegov ponovni apel imel kaj uspeha.

Obratni zaupniki.

Delavski obratni zaupniki ter delavstvo so vzeli odповed na znanje.

Delavstvo je bilo o predstoječem božičnem praznovanju obveščeno že pred 6 tedni ter je pustilo podjetje sedanjio zgubo na mezdah nadoknaditi z nadurami.

Naš novi župan bo storil Mesni hranilnici in javnosti veliko uslugo, če bo povedal, kdo in kdaj so prosili za posojilo, kdo je delal vlogi in kolikšno vsoto so zahtevali. Verjamemo, da se je tudi naš novi župan o tem prepričal iz spisov, ki jih je imel v aktovki seboj, da ta peticijska menda še nima temeljnega spisa. — Pa so že različni gospodje intervenirali za, pa intervenirali seveda tudi proti, menda, da se vzdrži posebno v gospodarstvu zelo potrebno ravno-

vesje.

Kakor smo prepričani o tem, tako smo prepričani, da se naš novi župan tudi ni solidariziral z vsemi dosedanjimi ukrepi, ki so jih že napravili s te ali one strani. — Mi smo posebno prepričani, da se naš novi gospod župan ni solidariziral z načrtom, da bi obstoječa, pa neposlujouča banka, — katere akcije se nahajajo nekeje v privatnih žepih in za katere se po naših borzih prav nič ne trga — zaslužila milijon in še nekaj čez zato, ker bi naročila v najcenejši tiskarni za nekaj jurjev obligacijskih tiskov.

O tem smo prepričani tembolj, ker smo čitali, da je bil naš novi župan s simpatijami sprejet celo pri onih ljudeh, ki takim zašlužnikom v Ljubljani niso naklonjeni in jih ne votirajo.

Zato smo prepričani, da bo naš novi župan znova, pa čisto s kraja in od začetka pokrenil vprašanje, kako dobiti nekaj posojila. —

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 14. decembra predavata s. Eržen o praktičnem spisu ter s. dr. Jelenec o socialni zakonodaji.

Revizija o poslovanju dosedanjega komisarijata v mariborskem železničarskem podpornem društvu bo v par dneh končana. V Kreditno zadruzo železničarjev (predsednik g. Tumpej) so prejšnji komisariji naložili en milijon dinarjev.

Drva mestnim ubožcem. Od 16. decembra naprej se bodo razdeljevale vsem mestnim ubožcem podpore za drva. Do podpore so upravičeni vsi oni, kateri dobivajo glasom sklepa seje mestnega ubožnega sveta redne mesečne ubožne podpore na knjižice. Tozadevne nakaznice se bodo izdajale v

Nihče naj ne zamudi
ogledati si s cenami označena božična in priložnostna darila v krasno dekoriranih izložbah juvelirja

M. JLG ERJEV SIN,
Maribor, Gosposka ulica 15.
Krasna darila. Izredno po ceni.
Na obroke. Cenik brezplačen.

Ježica

Volivni boj na Ježici je dosegel višek. Saj so 15. decembra že volitve. Vse delovno ljudstvo je prepričano, da bo zmagal s. Dovč Ignacij. Lista delovnega ljudstva nastopa popolnoma s konkretnim programom za občino Ježica.

Mi vemo, da je za nas edina pot in rešitev v

Zvezi delovnega ljudstva,
v složenem nastopu kmetov, delavcev in obrtnikov.

Nekateri se hočejo v teli težkih časih igrati z našo občino in njenim gospodarstvom, mi pa zahtevamo

popolno občinsko samoupravo,

v kateri naj pravi zastopniki resničnih teženj ježenskih občanov vodijo pošteno gospodarstvo, ki bo v prid vsem občanom brez ozira na strankarske razlike.

Kdor hoče delati politično kariero, naj jo kar dela na svoj račun, ne pa na račun naše občine, ki jo čaka veliko dela, če hoče v tej gospodarski krizi pomagati svojim občanom.

Mi kot okoliška občina slovenske prestolice smo navezani predvsem na

živ promet z mestom.

Zato se moramo potegovati v prvi vrsti za **znižanje mitnine**

vsem kmečkim pridelkom, ki se prodajajo v mesto.

Za nas je živa potreba

pospeševanje tujkega prometa.

Složno moramo zastaviti vse svoje moči, da bo država vzdrževala

državno cesto,

Celje

Pevski odsek »Zarje« bo priredil v soboto, dne 14. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani gost. Amerika pevski koncert. Nastopi moški zbor in prvič tudi samo ženski zbor naših sodružic. Ljubitelji delavske pesmi vljudno vabljeni.

Ruše

Delavsko zborovanje. V nedeljo, dne 15. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v gostilni Magdič važno zborovanje, na katerem bosta poročala ss. Eržen in Petljan o pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. Delavci in delavke, pridite v čim večjem številu.

Guštanj

Važno delavsko zborovanje se bo vršilo v nedeljo, dne 15. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni Milonik z dnevnim redom: 1. socialna zakonodaja, delavski tisk in pomen strokovne organizacije. Govorila bosta ss. dr. Reisman in Jelen. Delavci, pridite polnoštevilno in pripeljite tudi žene s seboj.

Med. Univ. dr. Ivan Fras

je otvoril zdravniško prakso v Tomšičevi ul. 24. Telefon 27-74.
Sprejema dnevno od 9—12. ure

socialno-političnem oddelku mestnega poglavarstva, Rotovski trg 9. Vsak mora prinesiti s seboj knjižico, s katero dobiva podporo.

Delavnica drž. železnice ne more sprejeti nobenih novih delavcev. Vsak dan prihaja veliko število prošelj in intervencij od vseh mogočih strani za sprejem kvalificiranih in pomožnih delavcev v delavnico državnih železnic v Mariboru. Uprava delavnice tem potom obveša vse prizadete, da do nadaljnega absolutno nikogar ne more sprejeti v službo vsled polnega staleža osebja in pomanjkanja kredita za nove sprejeme.

Poročila sta se sodr. Purgaj Ivan s s. Anico Jakš. Novoporočencema je pel zbor pekovski pomočnikov. Obilo sreče!

Regulacijski načrt za mestni del Pod Kalvarijo je do 29. januarja izpostavljen na ogled pri mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici. Poznejše pritožbe proti načrtu se ne bodo več vpoštevale.

Radi uboja je bil obsojen 25 letni kovač Anton Zemljak od Sv. Venčesla pri Slov. Bistrici, ki je 2. novembra t. l. s 14 vbodi z nožem umoril v prepiru posestnikovega sina Ivana Kresnika, na štiri leta težke ječe.

ki teče skozi našo občino, tako, kakor je to treba z ozirom na vedno bolj napredujoči avtomobilski promet.

Nujno potrebna je

regulacija Save,

za kar morajo dati sredstva predvsem iz fonda za javna dela, ker ta regulacija je v splošno korist, ne samo v korist naših občanov, ki s svojimi davki mnogo prispevajo za celoto.

Radi priključitve Črnuče je potrebna

občinska ekspozitura v Črnučah,

ki bo opravljala vsa nuja dela, za katera ne morejo Črnučani hoditi na Ježico.

In še polno stvari je: **zboljšanje higijene, skrb za otroke in brezposelne** in vse to nam narekuje, da v nedeljo, dne 15. decembra

volimo vsi kakor en mož listo delovnega ljudstva,

ki ji načelujeta Dovč Ignacij, kmet iz Male vasi in Erjavce Alojz, mizar s Črnuč.

Zato v nedeljo vsi na volišče!

Za rešitev naše občine!

Za svobodo, enakopravnost in poštenost!

Pojdite volit že takoj zjutraj in dopoldne!

Na nasedajte ne lažem, ne grožnjam, ne obljubam!

Bodite možje!

S seboj vzemite dokumente, da se lahko izkažete pred komisijo!

Ne dajte se izzivat!

Mirno in samozavestno naj vsakdo stopi pred komisijo in izjavi:

Glasujem za Dovča Ignacija.

Leše pri Prevaljah

Na zborovanju, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 15. t. m. s pričetkom ob pol 3. uri popoldne v gostilni Gaser, se bo razpravljalo o delavski zaščitni zakonodaji, delavskega tisku in pomenu strokovne organizacije. Poročala bosta ss. dr. Reisman in Jelen. Udeležite se zborovanja v čim večjem številu.

Trbovlje

Opozorilo nastavlencem v rudniškem konzumu. Od časa do časa izvemo direktno ali indirektno, da nekateri nastavljenci v rudniškem konzumu napram delavskim ženam, ki nabavljajo življenske potrebščine, govorijo tendenciozno o moji osebi, z namenom, da se me oblati in škoduje na ugledu kot delavskemu zaupniku. Pri tem se izrablja tudi težke prilike delavstva, ki se ne more kratkoma osvoboditi dolgov v rudniškem konzumu, kar bi se po mojem mnenju moralo zgoditi že pred 10 leti in v času rednega zaposlenja. Opozarjam tem potom, da bom vsakega nastavljenca v rudniškem konzumu tožil, ki bi še govoril neresnične stvari, ali bo pa namigaval napram delavcem in delavskim ženam, da sem jaz poslabšal ali hotel poslabšati odnose delavstva napram rudniškemu konzumu. Iz zapisnika glavne razprave pri TPD, ki je oveljčen od rudarskega glavarstva, TPD, zastopnika Delavske zbornice in zastopnika delavstva, je razvidno, da se nudi odjemalcem v rudniškem konzumu znatne olajšave, tako glede dolgov kakor tudi svobodnega nabavljanja življenskih potrebščin, izven rudniškega konzuma. Ker te ugodnosti delavstvo v teku 18tih let ni imelo, si štejem v čast, da jo je doseglo v času mojega poslovanja kot glavni delavski zaupnik.

Trbovlje, dne 8. decembra 1935.

Načelnik II. skupine:

Pilberšek Rudolf, I. r.

»Veseli praznik« v Trboveljski kotlini. Vsa dolina je zavita v gosto, sivo meglo. Kljub zgodnji jutranji uri pa je že postalo živo. 8. decembra praznujejo pri nas sv. Barbaro. Od TPD pa do naših cerkvenih gospodov, vsi se trudijo, da bi ta praznik ne prišel v pozabljenje. TPD celo »žrtvuje« v ta namen. Da, žrtvuje — po Din 30 prejme vsak rudar kot spominsko nagrado za ta dan. Od pol 10. uri je bil sprevod z zastavo sv. Barbare in z godbo na čelu v cerkev.

V ogledalu

Čufar se pere v »D. Obzorniku«. Priznava, da je res sodeloval pri »Pohodu«, toda — »kot literat«! To je kaj slabo opravičilo, ko vemo, da je v tistem času opravljal na Jesenicah jako neliterarne posle. Pravi, da obžaluje to »napako«. E, dragi gospod, sodelovanja pri »Pohodu« se ne da šteti med takozvane »napake«, čeprav sodelujete ta čas pri »Obzorniku«, ki se na vseh štirih straneh zaletava samo v delavske organizacije in zaupnike, kakor da je vse drugo na svetu že v redu. Pri tem mimogrede opozarjamo tiste, ki so mislili, da imajo pri »Obzorniku« glavno besedo komunisti, da je taka domneva zelo napačna. Kajti kominterna je na zadnjem kongresu dala navodilo, da morajo komunisti podpirati ne samo delavsko gibanje, temveč vsako demokratično gibanje sploh. »Obzornik« pa nasprotno samo napada delavske organizacije in zaupnike in je pri tem že večkrat prišel v isto linijo s »Slovencem«.

Širite naš list!

Glas delavske mladine

Hrastniški obrtni učenec tolmači misli svojih tovarišev

Razveselila nas je zadnja številka Delavske Politike, ker smo videli, da je v njej prostora tudi za naš mladinski glas. Zato smo se tudi obrtni učenci odločili, da povemo, kakšen je naš položaj v tej dolini. Priliko spoznavati položaj vsakega posameznika imamo v obrtni šoli, katero obiskujemo po večini vsi. Tedaj se tudi pogovarimo med seboj in vsak pove svoje bolečine. Zato danes lahko rečemo, da se obrtni zakon le malo izvaja. Učenci morajo večkrat tudi tako delo vršiti, ki je bolj primeren za kakega težaka ali pa za služkinjo. O nadurnem delu niti ne govorimo in zato se nam vsem skupaj zdi, da socialna določila obrtnega zakona sploh ne veljajo za tiste, katerim je namenjen. Obrtno šolo moramo pri nas tudi v nedeljo obiskovati, kljub temu, da to nasprotuje zakonu in je v drugih krajih nedeljski poduk že odpravljen. Zato delamo tudi mi na tem, da to krivico odpravimo. Imamo pa velike težkoče, ker nam pri tej akciji nasprotujejo naši mojstri. Izgovarjajo se, da ni mogoče vpeljati šol-

skega poduka ob delavskih, ker potem učenci premalo delamo. Učenci res vidimo, da obrtništvo danes propada in da se morajo obrtniki danes res boriti za svoj življenski obstoj. Mnenja smo pa, da se naši mojstri ne bodo in tudi ne smejo okoriščati z zastojarskim delom vajencev. Vajenci gotovo ne moremo rešiti obrti. Mojstri bodo storili mnogo boljše, ako nam bodo pri naši akciji proti nedeljskemu poduku pomagali. Ako si hočejo res svoj položaj izboljšati, potem se morajo nasloniti na delavce, od katerih je tudi njihov obstoj odvisen, in pomagati pri snovanju Zveze delovnega ljudstva. Pridobivati morajo delavce še kot vajence, pa se bomo nesamostojni in samostojni delavci, t. j. delavci in obrtniki dobro razumeli in tudi sodelovali. Posnemajmo delavce in obrtnike v skandinavskih državah, pa bo nam vsem skupaj boljši komad kruha zagotovljen. Vajenci pozdravljamo vse delavce, obrtnike in kmete ter kličemo:

Družnost!

Obrtni učenec.

Potem pa se je praznovalo po stari navadi, kot v času, ko v dolino še ni posijal žarek kulture in je bila gostilna obenem »izobraževalni« hram. Sv. Barbaro so vedno praznovali z mokroto in gospodje, ki so za tradicijo vneti, tega rudarjem ne oponašajo. Mislijo si: dokler bo alkohol vladar v naši dolini, meščanski časopis njegov pomagač in uranje na boljše življenje po smrti tolažba obupanega rudarja, pač ne bo nevarnosti ne za bogastvo, ne za dividende. Nekateri zavedni smo se spomnili na ta dan naše organizacije in »Delavske Politike« in smo rekli: samo to dvoje je za boljšo sedanjost in lepšo bodočnost. Še vlada megla v naši dolini in zastira pogled.

Hrastnik

Poročila sta se s. Pfeifer Martin z gđ. Hedviko Toplak. Naše iskrene čestitke!

Šoštanj

Predavanje z burnim zaključkom. V nedeljo, dne 8. t. m. se je vršilo v Slomškovevemu domu neko predavanje, nazadnje pa je prišlo do pretepa. Tukajšnji sodnik g. Levstik je imel govor menda o katoliški akciji ali slično. Med govorom pa se je zelo razvnel, privoščil si je socialiste, komuniste, framaczone, govoril je o Rusiji, Mehiki, Španiji, kjer duhovniki in cerkev trpe neizmerno preganjanje. Nek Hrvat mu je po končanem govoru skušal ugovarjati. Poslušalci, klerikalni fanatiki, pa protestirali. Ker dotični Hrvat ni hotel nehati, so zborovalci planili po njem, nekaj pa se jih je postavilo zanj. Vse se je mahoma zvrlo v živ klopčič, ki se je zvalil skozi vrata dvorane na hodnik in se razvil šele, ko je padlo dosti bunk in bušk. Zavedni delavci pri tem teatru niso bili udeleženi. Naj gospodje govore o nas socialistih kakor hočejo (pa avstrijskih veslal naj ne pozabijo omeniti), mi jim bomo dali odgovor na naših zborovanjih, končni odgovor pa bo diktiral razvoj.

Podružnica Splošne del. strokovne zveze sklicuje za v nedeljo, dne 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v Zadrugnem domu redni občni zbor. Za člane je udeležba dolžnost. Na občnem zboru bodo govorili ss. Jakomin, Leskošek in Kölnar iz Hrastnika. — Na predvečer, 14. t. m., ob 7. uri zvečer v tajništvu Zadr. doma važna odobrova seja z obratnimi zaupniki. Udeležba dolžnost!

Delavsko pevsko društvo »Cankar« vabi vse svoje člane in bivše Svobodaše k važni seji v četrtek, dne 12. t. m. zvečer v tajništvu Zadrugnega doma. Vabimo tudi vse tiste, ki mislijo pristopiti, da gremo potem na delo!

Gostovanje delavskega odra. Pevski odsek Zarje iz Celja bo priredil v nedeljo, dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani Zadrugnega doma v Šoštanju komedijo v 3 dejanjih »Ameriška tatvina«. — Pridite vsi in pokažite, da znate ceniti kulturno delo celjskih sodrugov.

Zahvala. Podpisana se najlepše zahvaljuje strokovni organizaciji SDSZ, po-

**Snežke
in
copate**

**J. LAH
MARIBOR
GLAVNI TRG 2**

ZOBNI ATELJE!

Vsa zobarska dela izvršuje po nizkih cenah in z garancijo

Heric Ludvik, dentist-teh.

v Studencih pri Mariboru, Ciril-Metodova ulica 17/I.

Pregled in informacije brezplačno.

družnici Šoštanj za podporo, ki sva jo prejela, in sicer vsak po 100 Din v času najine brezposelnosti. — Melanšek Ivan in Meh Franc.

Presejil se je član SDSZ. Ferder Rudolf je prestavil svojo mesarijo k Tatra, kjer ima nov lokal, na trgu ne bo več sekal. Mesarija je odprta vsak dan zjutraj in popoldan.

Kranj

Uspeh delavskega kulturnega dela. Prosvetni popoldan SDSZ, ki se je vršil 8. t. m., je pokazal, da se v Kranju delavstvo živahno giblje; tako na strokovnem, kakor tudi na kulturnem polju. Vsi sodelujoči na prireditvi zaslužijo mnogo pohvale. Nad obiskom smo bili nad vse presenečeni, kajti dvorana je bila nabito polna in se je nekaj občinstva moralo celo vrniti. Videti je bilo, se je delavstvo zavedalo, da je posej takih prireditev dolžnost. Svoji k svojim! Izobrazba je nam delavcem zelo potrebna, zato sodelujmo pri delavskih kulturnih prireditvah in posečajmo jih!

Delavec, ne pljuvaj v lastno skledo! Šofer iz neke domačje tovarne je izjavil delovodji neke tekstilne tovarne, da v tamošnji tovarni delajo delavci »noč in dan« za Din 20. Kakor pa je bilo iz splošnega pogovora čuti, Šofer z izjavo ni imel namena razkrinkati »socialnost« podjetnika, ampak prikazati delovodji, da tekstilnemu delavstvu pri nas še dobro gre... Dotični Šofer, ki bi moral biti prvi med boritelji organizacije in v tovarni, kjer je zaposlen, delavstvo vsestransko moralno podpreti, pa širi take vesti in postavlja nekega dičnega domačjskega podjetnika za vzgled kranjskim tovarnarjem. — Morda mu bo Zveza industričev dala kakšno diplomu?...

Pijančevanje in poboji. Komaj preneha govorjenje o kakšnem pretepu ali poboju, že se raznese po mestu in po vaseh nova sramotna in žalostna vest o kakšnem krvavem pretepu ali uboju. Tako smo preteklo nedeljo zaznali o groznem pretepu med fanti v Trbojah. Posledice: Eden mrtev, eden pa težko ranjen... Na drugi strani pa grozi za por nekaterim fantom, ki so bili to pot morda slučajno soudeleženi. Kdaj bo konec teh večnih pretepuv in pobojev med slovenskim narodom. Največji uspeh obeta bo proti pijančevanju in širjenju delavske kulture.

Jesenice

Kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) filmsko opereto »Valček za Tebe« z L. Graveurjem v glavni vlogi. Med dodatki tudi glasbeni film »Audicije«. — Sledi: »Cigan baron«.

Iz uprave

Vse poverjenike ter nabiralce oglasov in novoletnih voščil sodružno prosimo, da nam sproti pošljejo naročila za pobrane oglase. Novoletna številka »Delavske Politike« bo izšla na več straneh kot jubilejna številka ob priliki 10 letnice izhajanja našega lista. Tudi naklada bo mnogo večja, nakar naj zbiratelji oglasov opozorijo inserente.

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Lepa in praktična
Božična darila v naj-
večji izbiri in nizki ceni

Po Din 6'—

liter prvovrstnega domačega
vina od danes do Novega
leta toči čez ulico gostilna
»Mesto Ptuj«, Tržaška c. 7,
vodstvo M. Seifried.

Ob 30 letnici »Slobode«.

Lepa delavska kulturna proslava v Varaždinu

Preteklo nedeljo je delavsko kulturno društvo »Sloboda« v Varaždinu obhajalo 30 letnico svojega obstanka. Ob tej priliki so varaždinski sodrugi pod vodstvom s. Pongračiča priredili veliko slavnost, ki je bila res veličastna in vseskozi proletarska. V soboto, dne 7. t. m. se je vršil slavnostni pevski koncert, na katerem sta nastopila grafični pevski zbor »Sloga« iz Zagreba (60 pevcev in pevki) in »Sloboda« iz Varaždina.

Koncert se je vršil v starodavni in elegantni gledališki dvorani (v kateri so se nekaj sestal samo varaždinski aristokrati). Bil je odlično obiskan in na višku. Koncerta se je med drugimi udeležil tudi bivši minister in vodja združene opozicije g. dr. H. Krizman, kateri se je o tej prireditvi zelo pohvalno izrazil.

V nedeljo, 8. t. m. se je v mestnem gledališču vršila uradna proslava 30 letnice. Slavnostni govor je obdržal predsednik

»Slobode« s. Pongračič in podal historijat delavskega gibanja v Varaždinu.

Od zunanjih gostov so proslavo pozdravili in društvu »Sloboda« čestitali ss. Stark iz Zagreba za Zvezo delavskih pevskih društev Jugoslavije, prof. Fišer iz Zagreba za pevsko društvo »Enakost«, Čerkynek iz Ljubljane za »Zarjo« in »Cankarjevo družbo«, Petejan v imenu mariborskega delavskega gibanja in Beker iz Zagreba za URSSJ.

Po končanih pozdravih je nastopil govorilni zbor in skupina proletarskih esepantistov »Slobode« iz Varaždina. Končno so diletanti »Slobode« vprizorili delavsko igro v dveh dejanjih »Izdajica«.

Vsi aktivno sodelujoči so pokazali veliko razumevanje in ljubezen do stvari same, ker je tako je lahko vsa prireditev tako lepo uspela, za kar je jubilarinji le čestitati.

Kulturni pregled

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

»Majda«, opereta v treh dejanjih. Po Knafličevi trodejanki »Kmečki teater« priredil in zrežiral Ferdo Delak, uglašil Marian Kozina, insceniral Ljubivoj Ravnikar, pesmi zložil Mirko Jelačić. Domača opereta, in sicer dobra opereta, katere smo lahko veselili. Glasba je lahka, kakor se za opereto spodobi, vendar ni plehka in tudi ne osladna, kakor je pri mnogih tujih operetih. Kompozist si je izbral jazzovski način, pri tem pa je vse brutalnosti jazzu opustil, tako da zveni orkester prijetno ubrano in poživljajoče. Vsebinsko je opereta bolj revna. Zato pa Delakova režija ni le izgladila nedostatkov, marveč je takorekoč ustvarila novo delo, kjer v drugem dejanju po duhoviti zamisli doseže svoj višek. Gledališko osobe je igralo z vso vnmemo in ljubeznijo do dela. Sancin in Udovičeva sta briljirala in žela na odprtem odru mnogo priznanja. Vlogo romantične dame, ki kakor rdeča nit prepleta vso opereto, je podala Starčeva zelo zabavno. Nedosegljiva je tudi Zakrajškova, ki kljub neznatni vlogi podaja kmetesko ženo tako karakteristično. Opereta je zelo uga-
jala.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stor! takoj svojo dolžnost!

Prijatelj Prirode

Planinska in izletniška zadruga »Prijatelj Prirode«, r. z. z o. z. v Ljubljani, sklicuje izredni občni zbor dne 19. decembra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Delavski zbornici v Ljubljani v I. nadstropju z dnevnim redom: 1. sklepanje o gradbenem načrtu in o financiranju gradbe; 2. slučajnosti. — Ako ob določenem času občni zbor ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje na istem kraju drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen ob vsaki udeležbi. — Načelstvo.

V Pekingu so izbruhnile velike protijaponske demonstracije, ki so jih vprizorili kitajski dijaki. Kričali so »Doli autonomijo!« Pred palačo kitajskega ministra so glasno zahtevali, da se jih pokliče pod orožje proti Japoncem.

TIVAR- OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

TIVAR- OBLEKE

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100'—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življanske potrebščine le v svojih zadrugah.

Jakob Perhavec

Maribor, Gosposka ulica 9 - Telefon 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka itd. Na debelo! Na drobno!

Čitaj, Svobodaš!

Po oblastnem razpustu "Svobode" so izostala iz naše revije vsa društvena poročila, ki so naše čitatelje jako zanimala, ker so izpričevala njihovo delavnost in vnemo za delavsko kulturo. Čeprav je revija tudi po razpustu vestno vršila svoje vzgojno delo med delavstvom, ji je vendarle manjkala vsled tista poveznanost med čitatelji in redakcijo, ki je bila osnova in življenjska nit naše revije.

Iz teh razlogov smo se odločili izdajati revijo v bodoče vsebinsko in oblikovno v spremenjeni obliki. Z novim letom bo izšla "Svoboda" pod novim konzorcijem v večji obliki, z dvobarvnim ovojem in s slikami med tekstom. Osem strani revije bo za moške, osem strani za ženske. Moški in ženski del bosta urejevala dva odlična urednika. V uvodnikih in kratkih načelnih člankih v obeh delih revije, se bodo po načelih sodobne žurnalistike obravnavala vprašanja taktike, vzgoje itd., vse ostale strani pa bodo prepredene z lepimi pripovedkami, ilustracijami, slikami, vzgojnimi, zdravstvenimi in socialnimi noticami, ki jih bomo skrbno zbirali iz najboljših virov. Ženski del revije, ki je po vseh teh udarcih bolj potreben kot kdajkoli, bo imel vedno tudi otroški kotiček, ki ga naše žene za svoje otroke tako zelo pogrešajo.

Skratka, napravili bomo revijo, ki bo zanimala moža, ženo in otroka, revijo, ki jo bo mož z užitkom prebiral in ki jo bo žena z veseljem tudi otrokom razkazovala. Torej nekaj, kar nam je vselej manjkalo in po čemur čuti potrebo tudi delavec in njegova rodbina. In še nekaj. Čeprav bo revija po obliki večja in obsežnejša, bo stala na leto le Din 18—, torej Din 1.50 za komad. Izšla bo 12 krat letno kot doslej. To je za naše naročnike v očigled pomanjkanju in bedi brez dvoma važna činjenica, kajti pri tej ceni zmore vsakdo tako lepo kulturno in družinsko revijo. Ko bodo pa nastopili normalni časi, ko nam bo zopet zasijalo lepše sonce, bomo pa z veseljem otvorili v reviji rubriko našega kulturnega delovanja širom dežele, ki nas je po svoji vsebini nekoč bodrila in navdajala z upi v lepšo bodočnost.

Konzorcij "Svobode", Maribor.

Odrežite!

TISKOVINA

Uprava

Znamka
za 25 par

"Svobode"

Maribor

Sodna ulica 20

Naročilnica.

Podpisani naročam ilustrirano revijo
 „Svoboda“, ki izhaja vsakega prvega v mesecu in
 stane: celoletno Din 18.—, polletno Din 9.—.

Ime:

Kraj: Pošta

Ulica: hiš. šte.,

.....
 lastnoročni podpis.